

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Darea de seamă a deputatului Dr. Aurel Vlad la Dobra.

Duminecă în 17 Iulie st. n. s'a ținut deputatul național român, dl Dr. Aurel Vlad, darea de seamă despre activitatea sa parlamentară în fața alegătorilor sei din cercul Dobrei.

La aceasta sărbătoare națională s'au adunat mii de Români dornici să-l mai vadă și să-l asculte pe cel ce a avut singur bărbăția să intervină în dietă în mod atât de demn pentru oropsitul și nedreptățitul seu popor.

Poporul recunoscător s'a manifestat, în schimb, în chip mișcător și îndușetor dragostea și alipirea față de apărătorul seu. I-a votat într'un glas cea mai deplină încredere, și după-cum ziceau țeranii „D-zeu să-l trăiască încă mulți ani și să-i ajute pentru dreptate”, adică să-i ajute D-zeu să continue lupta inaugurată sub deviza promițitoare: prin noi înșine!

Lăsăm să urmeze raportul despre decursul acestei zile memorabile a luptelor noastre politice naționale.

Dela Orăștie — la Dobra.

Deputatul dl Dr. Vlad a părăsit reședința sa însoțit de stim. d-sale mamă, și de o numeroasă suită mai ales tineri, aderenți ai curentului activității politice.

La Pișki (Simeria) s'a atașat floarea inteligenței române din țeara Hunedoarei și a Hațegului. Aci a fost binevenat deputatul Dr. Vlad din partea Hunedorenilor prin Dr. Dubleșiu, din partea Hațeganilor prin Dr. G. Suci.

La Ilia o mulțime de popor, în maine de sărbătoare și cu frunze de stejar în pălării, în frunte cu preoții lor și cu dl protopop Oprea și Dr. Rozvanu, au făcut calde ovațiuni deputatului.

Dr. Vlad a împărțit tuturor stringeri de mâni, și țeranilor cari îl asediara cu „jalbe” le-a dat la toți sfaturi.

Când trenul vicinal s'a pus în mișcare, din nou au răsunat puternice să trăiască, și batiste albe fluturând până când am pierdut stațiunea din vedere.

De larma bucuriei generale și de agitația sufletească în care se aflau călătorii, n'au auzit decât puțini, cântecul feciorilor din Ilia, din cele 2 vagoane din urmă, cari cântau prelung în melodia frumoaselor cântece populare, textul: „Să trăiască Dr. Vlad!”

La Dobra.

Incă nu intrase trenul în gară, și accentele înălțătorului marș „Deșteaptă-te Române” cântat de fanfara din Bratei, se amestecau cu nesfârșitele „să trăiască” eșite din mii de guri. Din marea de lume ce aștepta pe peron, s'a desprins protopopul Dobrei dl Morar și pășind în fața deputatului l'a zis, că venirea d-sale în mijlocul celor din cercul Dobrei e pentru ei o rară sărbătoare. Roagă pe D-zeul părinților noștri, ca să-l învrednicească pe poporul român, să serbeze nu numai aici, dar' și în alte locuri, încă multe astfel de sărbători. În numele cercului electoral al Dobrei îi zice, bine ai venit!

Deputatul răspunde, că mulțumesc din inimă pentru frumoasa primire,

fiind convins că ea e îndreptată ideii ce o represintă, care nu este alta, decât cauza sfântă a poporului nostru. Promite că până când se va bucura de încrederea alegătorilor, până atunci va lupta din toate puterile pentru realizarea ideii acesteia.

În sunete de marșuri naționale și-a făcut cortegiul deputatului Vlad intrarea în orașul Dobra.

La 4 ore după amiază s'a deschis adunarea conchemată în grădina dela pavilionul Oprean. Deputatul Dr. Vlad de pe o tribună improvisată, a rostit următoarea dare de seamă:

Iubiți alegători!
Fraților Români!

E împlinit anul de când am avut fericirea a primi din încrederea D-Voastră mandatul ca să Vă represent în parlamentul țării. Grea sarcină am luat asupra mea a mă lupta singur între 453 de deputați pentru drepturile mult încercatului nostru popor. Acum după un an de muncă și de luptă, D-Voastră sunteți chemați a Vă pronunța într-un cânt sunteți mulțumiți cu activitatea și ținuta mea.

Recunosc și eu, că mult nu am putut face, ba ca un judecător aspru al meu însu-mi, trebuie să fiu sincer și să vă declar că eu însu-mi nu sunt pe deplin mulțumit, fără sunt convins, că între alte împrejurări, așa fi putut presta mai mult. Luând însă în considerare situația mea grea parlamentară, care se poată considera de o izolare splendidă, cu satisfacție pot constata, că mi-am eluptat o poziție oareși-care în parlament și nici chiar cei mai înverșunați dușmani ai mei nu-mi pot denega respectul lor. Este drept și adevărat, că ținând cont de poziția mea izolată, nu totdeauna am spus tot ce-mi zăcea la inimă și chiar cele spuse, nu totdeauna le-am exprimat în forma aceea, în care ași fi dorit-o; dar' cu toate acestea ceea-ce am zis a eșit totdeauna din convingerea mea și pentru cele rostite de mine în parlament, primesc răspunderea înaintea ori-cărui for, fie acela cât de strict, pentru-că ceea-ce am zis și făcut, am zis-o și făcut-o din cea mai curată convingere având în vedere interesele patriei și a poporului român.

Atunci când în conțelegere cu mai mulți consoți de principiu m'am hotărât să-mi pun candidatura în cercul D-Voastră am urmărit două scopuri. Și anume se susținea din părți autoritative că între împrejurările actuale suntem făcuți imposibili, așa încât nu putem lua parte în luptele electorale cu soți de isbândă fie din cauza abuzurilor administrative, fie din cauza slăbiciunii poporului, care nu e conștiu de drepturile sale, deci nu se știe folosi de ele.

Pentru a dovedi netemeinicia acestei păreri am venit între D-Voastră desfășurând steagul activității și D-Voastră, iubiți alegători, a-ți dovedit în chip strălucit că popo-

rum român e conștiu de drepturile sale și nu și-le vinde pentru un blid de linte. Un alt argument al pasiviștilor noștri era, că și dacă ne va succeda a alege ca printre urechile acului câțiva deputați, aceia vor fi făcuți imposibili în parlament și nu vor putea desvolta din cauza furiei șovinismului nici o activitate. Aveam deci datorința, a arăta că și acest argument e lipsit de basă. Așa cred, că activitatea mea parlamentară de până aci, este o vie dovadă, că și în parlament se pot spune multe, dacă omul știe, cum să le spună și are curajul să le spună și să înfrunte isbucnirile șovinismului.

Fiind astfel două chestiuni importante lămurite numai bucura ne putem, că curentul activist a cucerit teren, așa încât cu drept putem susținea, că covârșitoarea majoritate a poporului și a inteligenței este pătrunsă de convingerea, că intrarea în activitate este singura cale care ne-a rămas deschisă pentru validitatea intereselor noastre naționale. Cu atât mai vădit este de lipsă, ca cu puteri unite disciplinați și organizați să intrăm în lupta electorală, pentru-că guvernul țării devine din zi în zi tot mai temerar față de noi, și deja acum după proiectul școlar a lui Berzeviczy putem cu drept cuvânt zice, că ne-a ajuns cuțitul la os.

Din acestea considerațiuni trebuie să ne preocupe în prima linie chestia organizațiunii noastre politice, pentru-că astăzi după-ce chiar și clubul comitatens dela Bistrița a fost dizolvat, nu mai incăpe îndoiala că funcționarea partidului național român este imposibilă. Deci nu ne rămâne alta de făcut, decât sau a ne pune pe alta basă, sau a sta cu mâinile în sîn până-ce ordonanțele, de altfel ilegale și anticonstituționale nu vor fi revocate, ceea-ce cu greu se va întâmpla, așa încât acceptând părerea aceasta noi înșine ne-am condamna la vecinică neactivitate. Și durere, sunt încă mulți oameni în viața noastră publică, cari bona fide propaga aceasta abdicățiune dela activitatea politică, făcând activitatea noastră pendentă dela bunăvoința guvernului, a acelui guvern, care numai binele nu ni-l voește.

Situațiunea noastră se poate asemena cu a omului, pe care dușmanul seu de moarte l'a aruncat într-o apă afundă, ca acolo să se înece. Ce-am zice, dacă omul acesta s'ar pune și ar rezona ca doctrinari noștri, și anume ar zice, că de oare-ce el are dreptul de a umbla pe uscat, el nu renunță la acest drept, ci pretinde că acela cine l'a aruncat în apă să-i restituie dreptul și să-l pue eară în poziție de a putea umbla. Nu-i așa, că toată lumea ar ride de el. Și oare nu află tot omul cuminte, că într'o

astfel de poziție omul nostru atunci procedează corect, dacă pentru a-și salva viața se pune pe înțate și astfel se încearcă a ajunge la mal.

Tocmai așa stăm cu ordonanțele lui Hieronymi, prin ele partidul național a fost aruncat în apă. Și noi nu voim să înotăm.

Eu însă sunt de părere, că trebuie să fim reali, să ne punem pe basă pe care suntem: suntem în apă să înotăm, să înotăm ca să eșim de nou la uscat, reluând firul lucrărilor întrerupte, că de unde nu, ne trezim înecați cu toții.

Dar' cum să înotăm, adică ce e de făcut, ca să ajungem eară la creangă verde? Dacă avem voință tare, dor de muncă și simțul datorinței de a lucra și lupta, vom afla aceea basă traianică și puternică, de care nici guvern, nici altcineva nu se poate lega.

Astăzi în mod ilegal și anti-constituțional guvernul zice, că partide politice pe basă naționalistă nu se pot forma și din acest motiv oprește funcționarea partidului nostru național. Inșe nici un guvern, și aceasta o pot spune din isvor competent, nu ne va contesta dreptul, că pe basă principială să ne organizăm într'un nou partid politic, a cărui membru poate fi ori-cine fără considerațiune la naționalitatea sa presupunând că aderează la principiile partidului. Să nu ne speriem stimăți alegători de aceasta modalitate, pentru-că în forma aceasta putem grupa pe toți locuitorii țării, cari în privința națională sunt neîndreptățiți într'un singur partid unitar și puternic, ceea-ce este foarte de lipsă pentru apărarea și eluptarea mai intensivă a drepturilor noastre. Și-apoi să ținem cont de aceea, că o organizație bine încheată mi se impune, pentru-că numai astfel vom putea paralisa atacurile guvernului, care va face tot posibilul, ca să împiedece intrarea în parlament a unui grup de deputați cu tragere de inimă pentru popor. Va cerca guvernul să ne încurce pnnând față cu candidații noștri candidați de-ai sei tot Români, în fața Românilor buni va pune Români slabi, cercând a amăgi poporul și al zăpăci în credință, că poporul nostru nu va ști alege neghina din grâu.

Organizație bună ne va scuti de acestea miseriei, având conducerea să nomineze candidații, căci numai în felul acesta ne putem scăpa de atari elemente dubioase cari pot compromite cauza.

Căci durere, și azi sunt în dietă 9 „Români, români după naștere și după nume, dar' încolo supuși guvernului, cari și astăzi după publicarea proiectului școlar, când spriginirea guvernului este o evidentă tradare de neam, mai ocupă loc în sînul partidului liberal. Pentru cinstea neamului nostru nu e indiferent acest lucru. Câți deputați guvernamen-

tali români avem astăzi, atâtea pete de rușine mănjesec cinstea și onoarea neamului nostru.

Dacă ne zace la inimă onoarea națională, atunci trebuie să avem grije, ca la proximele alegeri să stergem acelea pete de rușine și să nu mai lăsăm să înțre în dietă măcar un singur deputat guvernamental român. Unde nu putem alege români independenți și cinstiți acolo mai bine să preferim românului slab orice străin pentru-că dacă străinul își ridică cuțitul asupra mea, aceasta o înțeleg; dar' când fratele meu își ridică și înfige cuțitul în inima mea asta nu o înțeleg și însutit mă doare. Și fiindcă spre rușinea noastră avem atari frați rătăciți, cari sunt capabili să spriginească ori-ce atentat asupra vieții neamului lor, de aceea noi avem datorința ale smulge cuțitul din mână și ai feri astfel de cel mai mare păcat, cel poate săvârși un om.

Și acum trec la precisarea ținutei mele față cu guvernul, a cărui președinte Tisza în vorbirea sa de program a rostit și unele cuvinte de frățietate, de altfel frumos sunătoare, de cari cuvinte unii oameni mai naivi au legat oareși-care speranțe.

Astăzi însă, după-ce cunoștem declarațiunile ulterioare și faptele guvernului, numai păcătoșii mai pot avea încredere în el. Guvernul actual de altfel s'a pus pe politica făgăduințelor, a promis și în dreapta și în stânga, pentru a trezi nădejdi și a zăpăci pe cei ușor crezători.

De împlinit, împlinește numai acolo și acelora, de care are el mai arzătoare lipsa. Abia a urcat scările guvernului, a și făgăduit în bunătațirea de plăți la notari, la solgăbirii, și de asta s'a și ținut, că are lipsă de acestia ca agenți electorali, dar' a făgăduit că va îngriji și de țeranii de micii proprietari, făcându-le și lor ușurări și bunătați. Asta însă făgăduință deșartă a rămaș și va rămânea, iar ușurarea ce li-o face, e: urcarea plăților tuturor slujbașilor și înmulțirea slujbelor, pe care cine le va plăti? Tot poporul, țărănimea cea multă! În loc să cerce să se reguleze de fapt finanțele țării, și bunăstarea cetățenilor, toată înțelepciunea financiară și-o arată prin facerea de datorii nouă de sute de milioane, în numele și în sarcina țării! Dar îi trebuie gramezi de aur din cari să risipească, pentru-că slujbașii împărțaiți de grațiile lui, îi aleg deputații cei vecinici guvernamentali, și el de acestia are lipsă! Iar pentru a putea să și-l aleagă, slujbașii lui fac tot felul de abuzuri; listele electorale astfel le compun încât bagă cu suțele de aceia în liste, cari nu au drept și lasă pe cei cu drept afară, dacă nu țin cu stăpânirea, apoi știți D-Voastră cum sa întâmplat și în acest cerc alegerea

alegătorilor după fumuri, au numit domniile notarile pe acei alegători, câte-un birou ori jurat atârnat de el, luând protocol fals despre alegerea ce nu s'a ținut. Acestor falsificatori însă, nu plăți mărite, ci temniță li s'e cuvine, și e datorința noastră să-i cotrolăm și să-i descoperim!

Alt punct însemnat în planurile guvernului, e reforma legii școlare prin o lege nouă îndreptată direct în contra confesiunilor și înaintea naționalităților nemaghiare. Când în dietă ferbea obstrucția cea mare, că o parte a dietei cerea drepturi limbii ungurești și în armată, unde cei din Viena nu voiau să-i dea, — atunci puteam fi pregătiți, că paguba în aceasta ceartă, — noi o vom plăti! Și așa și este: Prin noul plan de lege despre școale, noi suntem dați jertfă de pace, bucătură de înghițire nesățioasă a șovinismului lacom și furios!

Proiectul școlar a guvernului nu este altceva decât o statificare mascată, care răpește confesiunilor drepturile, lăsându-le numai greutățile. În cas dacă acest proiect s'ar vota, statul ar porunci acolo, unde noi plătim. Intențiunea acestui proiect este maghiarizarea naționalităților nemaghiare sub masca răspândirii limbii maghiare. Rezultatul acestei legi va fi, că pentru nemaghiari, școala poporală în viitor va înceta a fi un izvor de lumină, de cultură, pentru-că de dragul instruirii limbii maghiare se vor neglija celelalte studii, ear' copii noștri nu vor ști nici ungurește și nu vor învăța nici alte lucruri de folos pentru viață. Afară de acestea noul proiect de lege conține o parțială revizuire a legii de naționalități, ceea-ce e foarte caracteristic pentru dl prim-ministru, care a declarat în plin parlament, că nu intenționează revizuirea legii de naționalități. Anume §. 13 din proiectul de lege alui Berzeviczy dispune, că în școalele de stat limba de propunere este exclusiv cea maghiară, chiar și religiunea. este a se propune în aceasta limbă, și limba liturgică numai facultativ se poate folosi. Aceasta dispoziție a noului proiect de lege este în contradicție cu §. 17 al legii de naționalități, care dispune și obligă statul a se îngriji, că unde naționalitățile locuiesc în masse mai mari, instrucția poporală și chiar și cea din școalele medii să o capete în limba lor maternă, adică Românii românește, Sârbii sârbeste și așa mai departe. De altfel această dispoziție a legii nici-când nu a fost executată, ceea-ce de altfel nu schimbă faptul, ca guvernul actual în contra declarațiilor sale revidează legea de naționalități.

Ași merge prea departe, dacă cu această ocaziune așa intra în detalii, pentru-că și așa este evident că ascuțitul acestei legi este îndreptat în contra noastră. De aceea, stimam alegătorii, dându-mi seamă despre activitatea mea în dietă, am crezut că este bine să luăm în desbatere și acest proiect de lege, voind să am avisul d-voastră în chestiunea aceasta, care nu poate fi altul decât dezvoltarea celei mai energice opozițiuni față de acel proiect și în genere față de guvern.

Imposantul număr de ascultători a erupt în aplause nesfârșite și sub impresia caldei și românești vorbiri se întreceau să gratuleze mândrului lor stegar și să-i dorească putere și energie pentru lupta de apoi.

Sentimentele de mulțumită și dragoste, ce le nutresc alegătorii cercului Dobra le-a tălmăcit prin frumoase cuvinte tinerele student în drept, *Maior*, care a tălmăcit apoi pe larg și la înțeleș proiectul lui Berzeviczy, referitor la școale. La sfârșit apoi a prezentat un proiect de rezoluțiune, primit cu unanimitate și aplause, prin care *adunarea alegătorilor din cercul Dobra, în conglăsură cu sentimentul obștei românești, protestează energic contra proiectului ministrului Berzeviczy, referitor la școale și roagă pe deputatul Dr. Vlad să presinte acest proiect dietei.* (Moțiunea primită o vom da-o în întregime în numărul viitor. Red.)

A urcat apoi tribuna neobositul părinte *Moța*, și într'o vorbire avântată dulce, și pe înțeleșul tuturor a tălmăcit poporului luptele ce le poartă deputatul Dobrei, și felul cum știe și cum vrea să lupte acest înflăcărat stegar al poporului nostru.

Ca întregire la moțiunea propusă de dl Maior și primită de adunare — a propus și s'a primit cu salve de aplause, ca deputatul Dobrei, d-lui Dr. Aurel Vlad, adunarea alegătorilor să-i voteze deplină încredere și deosebită mulțumită pentru activitatea de până-acum.

Ocupându-se de proiectul lui Berzeviczy, tălmăcește în cuvinte populare primejdia ce ne amenință când acel proiect de lege va fi:

„Vom ajunge cu toții ca frații noștri din comuna Bărsău — a zis părintele *Moța* — unde de 20 ani există școală de stat, și copiii în loc să învețe carte și rugăciuni și cântări bisericesti, — rămân în întunec, abia cu bălbăitul câtorva cuvinte neînțelese și străine de limba mamei noastre.

„Vom ajunge, ca și cantorii satele noastre să se jeluie și să plângă cum plângea cantorul din Bărsău când îmi spunea:

„Până-când n'aveam școală de stat copii învățați de mine știau să își scrie numele lor și a neamurilor și a vecinilor lor, și știau rugăciuni frumoase și pe lângă strană totdeauna aveam 10—12 copii, care cântau alăturea cu mine. Azi copii nu știu nici scrie nici ceti, și mi-se rupe inima când mă gândesc, că azi-măne voi închide și eu ochii și în satul nostru nu va mai fi cine să țină strana bisericii.

Vorbirea părintelui *Moța* a stors lacrimi și a întărit pornirea, cu toți din toate puterile să luptăm pentru apărarea drepturilor poporului nostru, atacat atât de hain.

A vorbit apoi dl *Vasile C. Osvadă*, care a arătat că Dr. Vlad în sfatul țării nu luptă numai pentru alegătorii săi bravi, ci în activitatea sa ocrotește interesele tuturor românilor. Dovadă și interpelația făcută pentru abuzurile șefului dela fabrica de fier din Hunedoara, care a oprit pe lucrătorii săi să cânte în biserica românească.

Pentru acest serviciu de neprețuit, dl *Osvadă* în numele românilor din Hunedoara, aduce tributul de mulțumită deputatului Dr. Vlad și aici în fața alegătorilor săi.

S'a așternut apoi pe vorbă, înflăcăratul și mult promițătorul luptător dl *Victor Bontescu* și a tălmăcit temelia pe care se ridică înălțătorea activitate a deputatului Dr. Vlad.

„Mă întreb și vă întreb: cine dă putere tinerele noastre stegar, ca în fața la peste 400 deputați străini să spună adevărurile ce-i dor, să spună necazurile poporului nostru, să spună nedreptățile ce ni-se fac, cu toate-că și noi plătim dare ca ceialaltii cetățeni și când plătim ne știu cere banul și românește și când ne duc feciorii în fața glonțului din rezel nu ne întrebă, că în ce limbă zicem ultimul Doamne ajută.

Răspunsul întrebării noastre este

că: dragostea de neam, dragostea de opincă, dragostea de vatra părintească e temelia puternică și ideală, de unde pleacă entuziasmul și curajul stegarului nostru Dr. Vlad și a nostru al tuturor.

S'a oprit apoi la șicanele și la nesăbuirile organelor administrative. A spus cum nemeși scăpătați se refugiază în câte o slujbă și de acolo satrapește asupra bietului popor.

Increderea în viitor însă trebuie să o avem, când știm, că după 1848 ei au rămas cu moșii întinse și în duim, ear' noi am rămas cu grumazii roșii de jugul iobăgiei și cu sărăcia după cap. Azi când ne dăm seama, vedem poporul nostru stăpân pe bunuri materiale și pe copii lui stăpâni pe comorile științei.

Părintele *Saturn*, românul și preotul vrednic dela Merișor a adus tributul seu de recunoștință, conducătorilor din cercul Dobra și în special părintelui protopop *Morar* și soților de luptă — rugând ceriul ca și celelalte centre românești să aibă astfel de conducători și astfel de alegători entusiaști.

În fine părintele protopop *Morar* stăpânit de entuziasmul cel mai ideal și de o dragoste nesfârșită pentru activitatea prăsnuită cu atâta pompă — a mulțumit d-lui deputat și ascultătorilor nenumărați pentru dragostea și dorul de muncă, ce l-au arătat, și apoi între aplause nesfârșite a închis adunarea imponentă.

E cu neputință să dăm barem frânturi din lista celor prezenți, că au fost peste 2000 de oameni. Însemnăm numai pe câțiva tineri frunțași, veniți din departări și anume: Dr. Aurel Oltean, avocat, Verșeț; Dr. Ioan I. Vajda, avocat, Olpret; Dr. Constantin Manea, avocat, Făget; Dr. Gavril Suciu, avocat, Hăteș; Dr. Augustin Străitaru, adv., Hăteș; Dr. Victor Bontescu, avocat, Hăteș; Dr. Iustin Pop, avocat, Deva; Dr. George Dubleş, adv., Hunedoara; Vasile C. Osvadă, direc. „Agricolei“ Hunedoara; Niculae Macrea, Hunedoara; Dr. Enea Andrea, Hunedoara; Dr. Romul Dobo, Dr. Aurel Oprea, Dr. Augustin Deac, Ioan Moța, Virgil Vlad, și alții o mulțime din Orăștie; Manasie Jar, preot, Simeria; Izidor Saturn, preot, Merișor; Andrei Truca, preot Simeria. Apoi din Iia și jur mulțime de preoți, învățători, juri comunal, în frunte cu protopopul tractului: George Oprea și Dr. Stefan Rozvan. Inteligența din Dobra și jur s'a prezentat în număr complet — în fruntea sutelor de țărani frunțași, veniți din toate satele cercului alegător.

Petreckerile.

După sfârșitul adunării mulțimea de popor din împrejurime parte s'au dus pe la casele lor, entusiasmați de cele văzute și auzite, — parte s'au dus la cele 2 petreceri, ce s'au aranjat din acest prilej sărbătorește.

În pavilionul „Oprean“ s'a veselit cu dansuri românești, harnicii meseriași și poporul, cântându-le renumita musică instrumentală din Bratei.

Pe la orele 9 seara deputatul Dr. Vlad, urmat de vre-o 10—15 prieteni, s'a dus la petrecerea poporală, unde s'a încins o mare și frumoasă horă românească, învîrtită cu entuziasm de nedescris.

Mai târziu apoi Dr. Vlad și însoțitorii săi au mers la hotelul „La Husariu“ unde petrecerea inteligenței era în plin entuziasm. Rar s'a mai văzut prin părțile aceste o petrecere, care se aibă atât de mult și atât de ales public ca petrecerea dela hotelul „Husariu“.

Veselia și petrecerea a durat până târziu în zorile dimineții.

La mormântul lui Stefan-cel-mare.

La 2/15 Iulie s'a sărbătorit la Putna (Bucovina) împlinirea a 400 de ani dela moartea eroului creștinătății și al romanismului. Stefan-cel-mare și sfânt, ce-și doarme somnul de veci în cripta bisericii dela Mănăstirea de acolo.

La această serbare de aducere a minții au alergat Românii din toate unghiurile, încât numărul celor ce au luat parte, să dă cu socoteala c'au trecut peste 40 de mii.

În fruntea sărbătorilor a stat reprezentantul împăratului, guvernatorul Bucovinei principele Hohenlohe și cu metropolitul Românilor din Bucovina I. P. S. Sa Dr. Vladimir de Repta.

Metropolitul a făcut slujba liturgiei și parastasul, ș'apoi a ținut o cuvântare frumoasă și înălțătoare, preamărind pe Stefan.

Au mai vorbit apoi profesorul Dumitru Onciul, Dl Anghelescu în numele „Ligei“, Dl Barbulescu în numele tuturor studenților români.

Pe mormânt s'au depus nenumărate cununi. Între cari cea mai frumoasă e a regelui Carol I. al României. La amezai s'a ținut pomana, adică dejunul, la care au vorbit mai întâi Metropolitul pentru loctiitorul împăratului, principiile de Hohenlohe. Totodată s'a trimis și împăratului o telegramă de supunere iscălită în numele Românilor de Metropolit și de baronul Hurmuzachi.

Principiile de Hohenlohe a răspuns că e fericit, că a pupat lua parte la o serbare atât de însemnată, unde Români de pretutindenea au venit să-și dea tributul lor de recunoștință memoriei marelui erou Stefan. Au mai vorbit reprezentantul ministrului de culte și instrucțiune publică din Austria, prof. Neimann; Dl Șendrea vicepreședintele parlamentului român și Dl N. Filipescu fost ministru.

În România

s'a sărbătorit acest mare praznic în toate orașele și satele, mai măreață și impunătoare a fost însă sărbătoarea în București.

Tribunele construite la șosea pe unde avea să treacă cortajul istoric și toate școalele, erau pline de lume. La 8 dimineața a sosit Principele moștenitor cu fiul său Carol, primiți în sunetele imnului regal. Imediat s'a început serviciul religios oficiat de 2 metropoliți și numeroși preoți.

La cetirea rugăciunii pentru odihna celui care s'a războit pentru Lege, Țeară și Neam, și pentru vecinica pomenire a eroului și-a vitejilor săi, toată asistența, moștenitorul, ministrul etc. a înjenunchiat.

După terminarea serviciului, corurile școalelor secundare au intonat imnul lui Stefan-cel-mare.

Apoi studentul Victor Rațiu, a ținut o vorbire relevând faptele glorioase ale domniei lui Ștefan și luptele lui. Dl Ioan Bogdan profesor la București a făcut istoricul vieții glorioase a lui Stefan-cel-mare.

Cel din urmă a luat cuvântul ministrul instrucțiunii Dl. Sp. Haret și a ținut o cuvântare minunată pe cari o încheie astfel: „Poate dar marele și sfântul Domn să reia în pace somnul său de veci. Dacă sute de ani a tresărit în mormânt, atunci, când neamul său se părea în primejdie de perire, astăzi poate să doarmă liniștit; căci Românii, uniți în gânduri și în simțiri, viteji ca'n vremile lui, înțelepți și hotărâți, vor ști să-și apere moșia cum a apărato' el“.

Nedreptățirea limbei românești în școalele militare din patria noastră.

Conform unei dispoziții nouă a ministerului de războiu, se va introduce cu începerea anului școlar viitor, și învățarea următoarelor limbi naționale la școalele de cadeți din monarhie. La Viena: limba maghiară, cehă și polonă; Praga și Königsfeld: limba cehă, Lemberg, polonă și ruteană; Lobzow, polonă; Leibenau, ruteană; Triest, croată; Marburg, slavonă; Innsbruck, italiană. În Budapesta, Pojon, Timișoara, Sibiu și Cas... la maghiară. În Carlsstadt și Kamenitz limba croată.

În școala de cavalerie din Mährisch Weinkirchen, limba maghiară, cehă și polonă; în școalele de artilerie din Viena, cehă polonă; în Traiskirchen, maghiară și croată; în școala de pioneri Hamburg, maghiară cehă și polonă. În școalele militare reale inferioare. St. Pölten, cehă; Fischau, polonă; Strass, croată; Eisenstadt și Güns, maghiară. În școala reală superioară din Mährisch Weinkirchen, limba cehă, polonă și croată. Școala reală inferioară din Eisenstadt se va muta în 1908/9 la Murș-Oșorheiu și în Eisenstadt se va înființa o școală reală superioară cu limba de propunere maghiară. — Deci se va propune limba maghiară în 9 (nouă) școale de cadeți, în 2 școale militare reale inferioare și una superioară; limba cehă în 4 școale de cadeți și într'o școală reală inferioară și superioară reală; limba ruteană în 2 școale de cadeți; l. croată la 4 școale de cadeți și într'o școală reală inferioară și superioară; l. slavonă la 1 școală de cadeți, asemenea l. italiană la 1 școală de cadeți.

Dintr'o statistică a unui ofițer austriac publicată în „Neue Fr. Presse“ din Viena, știm că din cele 47 regimente de linie ce s'au recrutează din Ungaria și Ardeal, Maghiarii au majoritate în 22 de regimente, în toate celelalte ei sunt în minoritate față de feciorii naționalităților.

Și cu toate acestea vedem din ordinațiunea de mai sus că numai limba maghiară este limbă în considerare în școalele de cadeți din Ungaria.

Românii sunt în 8 regimente în deplină majoritate; apoi la Oradia-Mare, Timișoara, Brașov, Sătmăre, Sighetul-Marmației se prezintă în proporția de 40, 30 și 20%.

Deci Românii, cari dau un așa mare contingent în armata comună, au cu atât mai mult drept să-și exprime nemulțumirea față de desconsiderarea limbii lor în școalele de cadeți, cu cât contingentul român este cu mult mai însemnat decât cel rutean, sloven și italian, și cu toate acestea vedem, că limba ruteană se învață în 2 școale, cea italiană și slovenă în 1, pe când cea română în nici una.

Are asta să fie răsplătit pentru jertfele aduse de poporul român, dinasticismului?

O voce săsească

despre pășirea d-lui Dr. A. Vlad în dietă.

„Kronstädter Zeitung“ ziarul cel mai viguros al Sașilor din Ardeal, în articolul seu de fond dela 15 Iulie, ocupându-se de politica de naționalități a prim-ministrului Tisza, dedică în introducerea deputatului Dr. Aurel Vlad următoarele șire, pe care le reproduce și noi drept dovadă, cum apreciază străinii activitatea deputatului Dobrei.

„Despre Dr. Aurel Vlad, singurul reprezentant adevărat a Românilor din Ungaria în parlamentul nostru, nu va putea nime susține, că nu ar fi pe deplin conștiu, că pentru-ce l-au trimis la Budapesta alegătorii săi dela Dobra.

„Conștiința datorinței îl face, că nu numai acasă între ai săi,

unde ori-care altul își poate permite plăcerea nevinovată de a ține, spre lauda și cinstea popoului său și a. stimatei sale persoane, discursuri pline de frase sforăitoare, — ci el știe să și manifesteze *curagiul bărbătesc a convingerii* sale și acolo unde *altora aceluși curagiu foarte des le lipsește*. (Aluzie la cei 13 deputați sași).

„După-cum este deja cunoscut cetitorilor noștri, numitul deputat și „...le trecute, ca și mai înainte în mai multe rânduri, ajungând în dieta ungară în discuție chestiunea naționalităților, care dintre toate chestiunile politice pe noi și pe celelalte naționalități din țară ne privește mai de aproape, — a aflat de consult așa espune sincer, fără teama și fără considerațiuni laterale, punctul său de vedere în special și asupra cuvintelor aspre ale ministrului președinte despre agitatorii naționaliști“.

Românii și Maghiarii.

„Nationale Korrespondenz“ din Berlin, numărul dela 11 Iulie publică sub titlu „Românii și Maghiarii“ următorul comunicat:

„In zile din urmă, foi maghiare au adus vestea, că Românii fac în toată Ungaria pregătiri pentru proximele alegeri de deputați.

Aceste știri ce se repet din timp în timp, sunt și de astă-dată false și sunt a se reduce la frica ce o au Maghiarii de intrarea Românilor în parlament.

Probabil vor încerca Românii a-și scoate în mai multe cercuri electorale, candidații lor, dară părăsirea totală a politice de pasivitate deocamdată nu e verosimilă până când va fi în vigoare ordonanța prin care partidul național român e disolvat, ori până împrejurările ce devin din zi în zi tot mai încordate, nu-i vor constrânge pe Români, ca în butul acestei ordinațiuni ilegale și nedrepte să participe ca masse organizate la luptele electorale.

„Singurul deputat național român, energicul avocat din Orăștie Dr. Aurel Vlad, a vorbit în săptămâna trecută în repetite rânduri, foarte fericit, în contra nebunei politici de naționalități a Maghiarilor.

„O nimerită ilustrațiune a acestei politici ne ofera disolvarea(?) casinelor române (neadmiterea, căci disolvat a fost numai clubul din Bistrița, Red.), care se face din motiv, că „pe basa naționalistă nu este admisă înființarea astorfel de reuniuni!“

„Tot pe basa acestui principiu a fost, la timpul său, disolvat și partidul național român“.

Oare să aibă drept, comunicatul berlinez, — și nici acum după proiectul de lege a lui Berzeviczy, — relațiunile se nu se fi încordat într-atâta, ca să-i constrângă pe Români ca, delăturând sau încunjurând ordonanța

lui Berzeviczy, să se arunce cu toată însuflețirea și amărărea unui popor atacat în însași existența sa, în luptele electorale?

Oare și pe viitor vom călări pe „principiu“ și sta-vom cu mâinile în sin, așteptând mântuirea noastră de nu știu unde?

Ne place a crede, că nu, ne place a crede și avem motive a crede, că atât poporul, cât și partea covârșitoare a inteligenței noastre, s'a urit de letargia și trândăvia, care ne apasă, și că proximele alegeri, fie ele la toamnă, fie peste 2 ani, vor afla întreg poporul și aproape întreaga inteligență grupate și organizate în jurul steagului național activist!

Alegătorii se mișcă.

Guvernul lui Tisza are meritul, de a fi pus prin proiectul său de lege școlar în mișcare pe alegătorii români. Eată după Sasca vine și Bogșa-română. În Nrul din 8/21 Iulie a »Drapelului« cetim următoarea epistolă deschisă adresată deputatului Dr. Avramescu:

Magnifice D-le Deputat!

Alegătorii români ai cercului Bocșa, când V'au încredințat a-i reprezenta în parlamentul țării, au fost de convingerea, că întotdeauna veți apăra interesele atât ale cercului Bocșa, cât și ale popoului român.

Stând acum în fața unui viitor întunecat din cauza proiectului reformei legilor școlare, vă rugăm, ca, luând în considerare urmările grave, ce ar urma din proiectul de lege amintit, pentru poporul român, să eșiți din partidul liberal, care mai ales în timpul din urmă, s'a dovedit de foarte neliberal față de poporul român, și totodată vă rugăm a lua poziție în contra acestui proiect, căci noi nu voim, ca să ne ajungă rușinea, ca acest proiect să devină lege și prin concursul D-Voastră, care reprezentați cercul nostru, care e aproape întreg românesc.

Sperăm, că D-Voastră Vă Veți și face datorința, căci la cas contrar alegătorii români ai cercului Bocșa de sigur își vor face-o cu ocaziunea proximelelor alegeri.

Aceste ni-le-am ținut de datorință a Vi-le aduce la cunoștință.

Bocșa - română, la 15 Iulie 1904.

Cu stimă:

Pentru mai mulți alegători:

Constantin Morariu, Costantin Tina, Mihai Bojin, Gruiu Setir, Kosta Murșan, Nicolae Zebuc.

Felicităm pe bravii români dela Bogșa și dorim din inimă ca celelalte cercuri să-i imiteze.

Activitate română-sârbă-slovacă.

Semioficiosul »Pester Lloyd« din 17 I. c. publică următoarea știre fantastică:

Representantul naționaliștilor români în parlament, Dr. Aurel Vlad, după cum se știe, a convocat alegătorii sei la Dobra, la un meeting de protestare, ca să protesteze în contra noului proiect școlar.

După cum anunță „Kel. Ért.“ s'au dus la Dobra și deputați slovaci precum și ultraștiți sârbi, de unde vor călători la Brad, unde se vor înțelege conducătorii românilor, sârbilor și slovacilor asupra acțiunii comune, pe care ar interpreta-o naționalitățile în

contra reformei școlare. Tot în această conferință se vor înțelege și asupra stabilirii modalităților acțiunii ce au să o desvoalte naționalitățile la proximile alegeri generale“.

Precum se vede aceasta știre a eșit din officina nou înființatei secțiunii de naționalități, pe care — contele Tisza István, amicul(?) causei române, prietenul și protectorul tuturor românilor slabi, și durere, de aceștia se află destui mai ales prin Bihor, și cum se nu se afle când notăreșiile publice și vlădicile dela guvern depind, — a aflat cu cale a reînființa cu scop de a spiona mișcările naționalităților.

Că cit de bine este aceasta secțiune informată, se poate constata din faptul, că adunarea dela Dobra a trecut fără, ca să fi participat la ea vre-un deputat slovac sau vre-un ultraist sârb, deci mai puțin au putut călători la Brad, care loc, de altcum din nici un punct de vedere nu e acomodat pentru astfel de întruniri. Oare nu are aceasta scormitură infamă și altă tendință. De altfel în principiu noi suntem pentru o activitate comună a tuturor naționalităților, durere numai, că în direcțiunea aceasta nu s'a făcut aproape nimic și oare nu face secțiunea naționalităților un rău serviciu guvernului, zugrăvind dracul pe părete și aducându-ne nouă astfel aminte, că în direcțiunea aceasta este încă mult de făcut. Dacă comunicatul lui „Pester Lloyd“ va fi un îndemn pentru factorii competenți pentru de a realisa activitatea tuturor naționalităților, noi vom fi primii cari îi vom exprima recunoștința noastră secțiunii amintite.

Deputații români guvernamentali și proiectul lui Berzeviczy.

„Poporul român“ din 17 Iulie publică între știri sub titlu „Ferbere între deputații guvernamentali naționaliști(?) o interesantă știre și anume: se zice, că între deputații guvernamentali de origine română, și sârbească s'a pornit o mișcare că împreună cu sașii să țină o conferință pentru de a stabili ținuta lor față de proiectul lui Berzeviczy și a precisa acele puncte din proiect, a căror ștergere o vor cere dela ministru în interesul autonomiilor bisericești, iară la cas, că cererea lor nu va fi implinită, vor părăsi partidul guvernamental.

Nu putem controla într-cât știrea aceasta este adevărată. Noi însă avem temere basată, acțiunea aceasta, chiar dacă se va pune la cale — nu va avea nici un rezultat, guvernul în esență nu va ceda, ear' guvernamentalii noștri nu vor părăsi partidul liberal, așa încât totul pare fi pus la cale cu scop de a trage pe sfoară alegătorii români și sârbi din cerurile cari au nefericirea de a fi reprezentate prin astfel de deputați. Avem însă firma speranță, că alegătorii nu se vor lăsa seduși și pe viitor, ci vor trânti fără cruțare pe aceia nefericiți, cari și-au uitat și lăpădat cu totul de neam.

De altfel ne-ar părea bine, dacă guvernamentalii noștri ar fi ajuns la conștiința grozavului păcat, — ce l-au comis față de neamul lor susținând pe guvern, a cărui politică țințește contopirea naționalităților, adică nimicirea lor, — și dacă această conștiință ar aduce cu sine ispășirea păcatului. În fine trebuie să facem o observare și confrăților dela Budapesta și anume: d-lor vorbesc despre

deputați guvernamentali naționaliști, ceea-ce este un nou sens, pentru-că cine susține astăzi guvernul nu poate fi naționalist.

Spriginirea guvernului, fiind cunoscute tendințele sale, este cea mai curată trădare de neam, ear' trădătorii nu pot fi naționaliști. Ce naționaliști pot fi deputații guvernamentali români, cari de ani de zile nu află un singur prilej pentru de a grâi în favorul popoului lor, care geme sub greutatea sarcinilor și ce frați ne sunt aceia, cari spriginesc un guvern, care prin rostul șefului pune în perspectivă luarea unor măsuri și mai aspre în contra aceluia dintre noi, cari se espun pentru binele neamului. Naționalismul și guvernamentalismul în țara noastră sunt incompatibile. Român, Sârb și Slovac cinstit, nu poate fi guvernamental, deci guvernamentali naționaliști nu pot exista.

Schalát — în strimtoare.

Situația dela Hunedoara creată prin interpelația dlui deputat Dr. Vlad amenință să fie tragi-comică. Renegatul slovac Schalát umblă în rupul capului după „motive“ care să-i justifice nesăbuirile făcute. Ceata lingăilor asudă să încurajeze pe șeful lor și să bagatelizeze chestia. Dar nu-i mai crede nimeni, deoarece-țe semnele adevărate, că în birourile fabricei e în permanență o strașnică anchetă. În vreme-ce substitutul lui Schalát, Stroyni Roman, tot un slovac renegat, care de altfel e „sufletul“ nesăbuirilor, a mers la Budapesta, pe semne să se „informeze“ — pe atunci Schalát s'a cocoțat ca jude de investigație pentru cei 4 coriști, care sunt încă angajați ca lucrători în fabrică.

De vre-o patru zile — toate după amezile le folosește Schalát pentru luarea la întrebări a bieților coriști. Ca rezultatul investigației să fie mai „potrivit“ — Schalát citează înaintea cinstitei sale fețe numai tot câte un corist. Și apoi îl descoasă, cam așa fel: — „De unde ați căpătat voi bani — ca să cântați în cor?“ (In cuminenția lui, o să creadă Schalát-ul nostru că corul a cântat pe glasul rublelelor rusești: Mai știi!)

— Așa-i că a-ți cântat și cântări care nu sunt „hazafias“-uri?

— D'alea n'am cântat, răspunde un corist; dar am cântat „Mori mândro să mor și eu“ și alte de felul acesta.

— Cum, Tu ai draguță, zice infuriat Schalát, cum cutezi tu una ca asta? Te-oi învăța eu să mori tu pentru mândra ta, care nici nu e înștiințată la fabrică. Cam așa trebuie că decurge investigația. Coriștii răspund la întrebări și debutează cu cântări, căci Schalát îi silește să-i cânte partii din cântările învățate în cor. Rîzi de te prăpădești, când trecând pe lângă edificiul în care se găsește cancelariile fabricei, auzi probe de cor și rupturi de cântece românești. Mai mult, credem că-i place lui Schalát cântecul popular: „Mori mândro să mor și eu, să ne'ngroape n fâgădău...“

Pe când Schalát ține probe de cântări și amenință și înfrică pe coriștii luați la goană — pe atunci organele administrative sunt în plină agitație. Fișpan și vicespan sunt ziulica întreagă cu nasul în telefon și cer dela Hunedoara statutele corului și informații și amănunte și nici ei nu mai știu ce le trebuie.

Să vede însă, că telefonul nu poate servi în chestia aceasta gravă, căci în zilele trecute un reprezentant al maghiștrului de aici s'a dus la Deva să dea „informații personale“. Dar a umblat calea mânăului, căci atât Fișpanul cât și Vicespanul s'au dus citați la Pesta. Ei vor ști de ce. Ori cum ar alcătui Schalát și ad-

ministrația datele pe temeiul cărora va da ministrul răspunsul la interpelația dlui Dr. Vlad — atât e sigur, că și ei își recunosc bătăria făcută de Schalát și acum umblă să-l spele de noroiul șovinismului turbat. Numai să nu se îngloade mai rău.

Căldurile pustiitoare.

De patru luni de zile n'a fost ploaie cum se cade nici în Ungaria și nici în Europa meridională. Seceta ce amenință cu sărăcie și nevoi e ajutată în efectele pustiitoare de călduri nesuferite. Despre călduri ca cele de acum numai istoria ne mai știe pevesti. Cronicile vechi ne spun cum au fost verile anilor 1000, 1473 și 1540, în Europa de mijloc. Dinte aceste trei veri, cea a anului 1540 a fost cea mai dogoritoare. În vara aceasta grăul s'a secerat în Iulie și strugurii s'au cules în luna Iulie. Și trandafirii au înflorit din nou. În Milano n'a plouat deloc vreme de 6 luni. În Elveția din Februarie până în Decembrie a plouat numai de 4-ori. În anul 1473 din Martie până în Septembrie a fost secetă completă. Rîurile au scăzut și se spune că în Ungaria, Dunărea putea fi trecută cu picioarele. În anul 1137 sate și orașe întregi s'au aprins de căldură și au ars până în temelii. În anul 1232 așa căldură a fost, încât se puteau coace ouă în năsip. În anul 1426 mai mulți oameni au murit de căldură de cât în bătai, cu toate-că în anul acela au fost multe bătai. În anul 1811 așa căldură a fost încât în 24 Iunie a fost deja vin nou și pâne din grăul nou.

Invetații spun, că dogorile și căldurile din anul acesta să apropie de cele din anul 1811.

Căldurile și seceta din anul acesta a părilit fânațele, și vitele mugesc deja de foame prin locurile de pășune. Cucuruzele se încărigă și se uscă, întocmai ca toamna. Dacă nu plouă încă o săptămână în țara întreagă și în multe din țările învecinate, nu va fi cucuruz aproape de loc. Poamele toate pică de secetă.

Asupra țării amenință sărăcia și foametea. De altfel căldurile și seceta își culeg de pe acum jertfele lor. Din toate părțile țării vin știri despre focuri îngrozitoare. Din Viena se telegrafează că 11 oameni au murit de insolatie. În Budapesta au murit doi oameni de căldură. În apropierea gării Szajol căldura a aprins talpele de lemn de sub șinele trenului.

Seceta cea cumplită de care suferă aproape toată țara și România, va avea, după toate semnele, urmări grozav de triste asupra popoului. Va fi o lipsă pe care abia o vor putea repare 2—3 ani buni!

Că ce cumplită e lipsa de apă, se vede din faptul, că aproape toate văile cari adapă satele, sunt sèche! Oameni din comunele Vaidei, Romoșel, Romos și altele, n'au unde-și adăpa vitele, ci merg cu ele până la apa Vinerii de le adapă!

De pe Valea Geoagiului-de-sus, vin oamenii la moară la Turmaș (dincolo de Orăștie) și la Turdaș. Că pe văile lor toate morile stau.

Nenorocirile însă se vor descărca asupra țării cu toată puterea colo la toamnă și la iarnă, când vitele nu vor avea ce mânca și oamenii asemenea.

Acum e privilegiul ca băncile noastre să arete prin fapte, că sunt ale noastre și că poartă la inimă interesele clientelii lor. Pună-se pe sfat și pornească o acțiune de mântuire, căci altcum ajungând clientela la sapă de lemn și băncile vor îndura perderi mari Noi am deschis discuția în chestia aceasta — poftescă conducătorii băncilor și o continue, o acțiune de fapte să înceapă.

NOUȚĂȚI

† **Cu Aurel P. Barcianu** s'a stîns din viață încă unul dintre puținii bărbați, cari au adus servicii și sacrificii însemnate artei tipografice române, și în legătură cu aceasta, și ziaristicii și bibliografiei române.

Pe dl Barcian îl aflăm în pleiada acestora ce au pus temelile »Tribunei« vechi dela Sibiu; pe el l-am văzut în fruntea institutului »Minerva« din Orăștie, unde a apărut »Revista Orăștiei« și la început și foaia noastră »Libertatea«, și unde mai apare încă »Activitatea«.

Când organul Reuniunii agricole, »Bunul Econom« era în pericol să dispară, Barcian necruțând jertfe l-a luat în editură proprie. Pe el îl vedem, mai departe, ca editor și proprietar la înființarea »Tribunei Poporului« din Arad și tot el înființează tipografia »Ideal« din Hunedoara.

Mărginindu-ne numai la relevarea acestei activități importante a vieții sale, ne simțim datorii, a depune în fața mormântului său, tributul nostru de recunoștință pentru jertfele ce le-a adus binelui obștească-romănesc.

Reuniunea română de cântări din Brașov a făcut sub conducerea dirigentului ei George Dima, o excursiune la Sinaia, reședința de vară a familiei regale române.

În fermecătorul castel »Peleş« s'a prenoit o sală de concerte, pe care reuniunea română din Brașov a avut norocirea s'o inaugureze printr'un succes concert, la care au luat parte pe lângă regina poetă a României, Carmen Sylva, Regele Carol, moștenitorul tronului Ferdinand cu princesa Maria și augustii lor copii Carol, Elisabeta, și invitații speciali în număr de peste 50. Reuniunea a fost acompaniată de orchestra orașenească din Brașov.

Logodnă. Ana-Letiția Avram din Deva și Constantin Dima din Hunedoara, fidanțați. Felicitările noastre!

Hymen. Dl Nicolae Opreșiu și doamna Roza Rațiu își vor serba cununia lor Duminică în 24 Iulie st. n. 1904. — Dorim fericire!

Avis! Imprejurările de edare a foii »Terg de imobile« luând deja până acum o desvoltare foarte favorabilă, — vestesc on. public, că deja sunt în stare a reduce abonamentul pe an la numai 1 cor., ear' prețul numerilor singuratici la 10 fill. — Rog deci cu atât mai virtos numeroase abonamente.

Cu stima
Carol Gross
funcționar de bancă.

Locuri de desfacere se caută.

De astă-dată îl mai primesc on. abonenți ca supliment gratuit.

Conștiința națională la țeranii croați. Din Agram se scrie, că în comuna croată Ostaria s'a coperit o biserică cu țigle de colorii diferite, și întemplantarea ori reavoința a adus cu sine, că au fost așezate lângă olaltă țigle în culoarea unguerească roș-alb-verde.

Țeranii croați indignați, au pretins dela preotul lor, ca să îndepărteze țiglele cele verzi, și să la înlocuiască cu de cele albastre (vinate), de oare-ce colorile naționale croate sunt roș-vinăt-alb, și au declarat totodată că sunt gata să restituie eventualele cheltuieli. Preotul însă s'a o-pus acestei cereri juste, și ca răspuns, poporul a hotărât să nu se mai ducă în aceea biserică.

Și să și țin de hotărârea luată.

Foc în Orăștie. Duminecă la amezzi s'a aprins coperișul unei case situate în centrul orașului în nemijlocitate apropiere de primărie, unde se păstrează acarele pompierilor; dar cu toate aceste, s'a dovedit din nou, că de slăd organizații și iștruiți sunt pompierii noștri. Din norocire n'a bătuț vântul și astfel focul a putut fi ușor localizat.

In comuna Vaidei s'a declarat Marți (19 I. c.) un foc groaznic, care în scurt timp a mistuit 70 case și șuri. Paguba este cu atât mai mare, cu cât cei mai mulți căraseră bucațele din câmp. Numai puțini dintre cei arși sunt asigurați.

Convocare. On. membrii ai Secției industriale a »Reuniunii Economice« din loc, se convoacă la adunarea gen. ord. pe Duminică 11/24 Iulie 1904 în localul casinei rom. din loc, la 11 ore a. m. Obiectele sunt: 1. Constituirea. 2. Presentarea unui raport sumar. 3. Cetirea listei membrilor și înscrierea de noi membrii. 4. Censurarea rațiocului pro a. tr. 5. Aprobarea preliminarului de budget pro 1904. 6. Darea absoluturului comitet. și cassarului. 7. Alegerea comitet. pe un nou period de 2 ani. 8. Diferite propuneri și încheierea. Orăștie, 1/14 Iulie 1904. C. Baicu, președ.

»Agricola« însoțirea economică de magazin și anticipații în Hunedoara — și-a încheiat bilanțul anual — pe al doilea an de gestiune, încheiat cu 30 Iunie 1904. Profitul curat — de trei ori mai mare ca în anul prim de gestiune, trece peste suma de 4000 cor.

Adunarea generală se va ținea la 8 August st. n. — Bilanțul și raportul direcțiunii — precum și convocarea la adunarea generală — din lipsă de spaț — o vom publica în numărul viitor.

Petreceri. Reuniunea femeilor rom. din Hunedoara arangează o petrecere cu dans în grădina hotelului »Strauss«, Duminecă în 24 Iulie st. n. 1904, începutul la orele 6 seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor.

Dl Dr. Cornel Ianu aduce la cunoștință că și-a deschis cancelaria advocațională în Arad, Iozsef főherczeg ut Nr. 16. Felicitările noastre.

Măestrul român din Lugoș arangează prima lor petrecere de vară, Marți în 20 Iulie (2 August) 1904 în grădina otelului »Concordia« Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: 3 coroane de familie, și 1 cor. de persoană.

Inteligința română din Mediaș și jur. Invită la petrecerea de vară împreună cu dans, ce o va aranja în 2 August st. n. (St. Ilie) în pavilionul hotelului »Schützen« din loc. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 20 fill. de familie 3 cor.

Rězboiul.

Așteptata luptă decizătoare între armata rusească sub Kuropatkin și între armata japoneză combinate sub conducerea Kuroki, Ota și Nodzu, încă tot nu s'a dat, și toată perioada de ploaie în anul acesta nu este neîntreruptă ca în alți ani. După știrile mai nouă din isvor sigur englezesc, amândouă părțile rězboitoare mai așteaptă întăriri pentru lupta cea mare ce trebuie să se dea de curând de oare-ce în Mandjuria după vară urmează imediat o iarnă grea cu ploi și nopți ghețoase, cari sunt foarte periculoase armatelor.

Căderea Port-Arthurului încă se apropie cu pași repezi, de oare-ce după spusele unui desertor rus, ce a scăpat travestit ca chinez, hrană și munițiunea sunt pe scurte, și numai comandantulul Sessel, care până la ultima sfortă e gata să reziste, este a se mulțumi că Port-Arthurul încă nu s'a predat.

Flota rusească a portului Vladivostoc eară a plecat în largul mării, și se dă cu socoteală că vrea să mai încerce odată să salveze escadra din Port-Arthur, cu ce succes însă, asta nu se poate ști, de oare-ce o flotilă de torpedouri japoneze este deja în urma ei. O ciocnire este inevitabilă.

Deci pentru apropiatul viitor se pregătesc pe câmpul de rězboiu evenimente însemnate, cari însă nu vor pune cepet rězboiului, care se dă cu socoteală că va dura cel puțin doi ani.

MAI NOU

Vasile E. Moldovan — condamnat.

Dela Budapesta primim următoarea telegramă:

Curtea cu jurați a osândit pe dl Vasile E. Moldovan la 4 luni închisoare și 1000 coroane amendă în bani pentru articolii »Originea noastră«, publicați în »Foaia Poporului« din Sibiu.

Recursul de nulitate dat de acusat a fost respins și așa dl Moldovan trebuie să-și continue noua pedeapsă — imediat.

H - A - Z

O mireasă fericită. Într'un sat, (numele nu se spune), de pe la noi, sa întemplat casul următor:

Într'o bună dimineață se duce la matriculantul civil un ficior și îi declară că voește să ia în căsătorie pe o fată din sat. Ziua următoare se duce alt tiner și spunea că voește să ia în căsătorie pe aceeași fată. Mare a fost mirarea notarului, dar și mai mare încurcătura, din care ca să scape, s'a adresat la mireasa fericită, cu întrebarea, că acum pe care l' vrea de bărbat. Tinerii ambii erau frumoși și aveau, mireasa încă nu se putea hotărî. În sfârșit a răspuns totuși ca: »Să hotărască — mă rog — legea pe care se-l iau«.

Casă de vânzare!

— Casa Nr. 10 din Strada Beriului, în Orăștie, e de vânzare din mână liberă.

— Casă în stare bună, cu locuințe laterale în curte și grădină.

— Pentru informațiuni a se adresa la proprietară, în curte.

2-3

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de acoperirea turnului dela biserica gr.-or. rom. din Gelmar (u. p. Szászváros) se va ține licitațiune minuendă în 18/31 Iulie a. c. la 10 ore a. m. în cancelaria parochială din Gelmar.

Prețul strigării va fi cor. 1073-80.

Cei-ce doresc să liciteze au să depună vadiu de 5% dela prețul strigării.

Planul, preliminarul și condițiile de licitațiune se pot vedea în fie-care zi la subsemnatul oficiu.

Gelmar, 4/17 Iulie 1904.

Oficiul parochial gr.-or. rom.

I. POPOVICI
preot.

000000000000000000000000

Numai decât află aplicare Un comis și un învățacel

în prăvălia mea de manufactură și mărfuri curente. Dela Comis se cere să aibă testimonii bune, dela învățacel se fie din casă bună și să fi absolvat 2—3 clase gimnasiale. Ambii se proeadă și limba maghiară și germană.

George Baciu

comerciant Orăștie,
Szászváros.

Fîn! Fîn!

— Să face cunoscut, că banca »Cugiereana« din Cugier, e aplicată a cumpăra o cantitate mai mare de fîn, cu preț convenabil.

— Cei ce doresc a vinde, să se adreseze direct direcțiunii băncii la Cugier (Kudzsir), făcând ofert, că cu ce preț.

2-2

Sz. 979—1904. kir. végr.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhirre teszi, hogy a sz.-városi kir. járásbírósnak 1903. évi V. 1143 sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel sz.-városi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénz és hitelintézet javára Muntean Avram lui Elias és tsa. Kudzsiri lakosok ellen 380 K s jár. erejéig 1904. évi január hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 700 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: ökrök, szekerek, széna éa juhok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a sz.-városi kir. bíróság 1903. évi V. 1143/5 sz. végzése folytán 380 K tőkekövetelés, ennek 1902. évi szeptember hó 21-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódijs és 3 K 70 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kudzsiron adosok lakásán leendő eszközzésére 1904. évi augusztus hó 4-ik napjának d. e. 1/11 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

évi augusztus hó 5-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson 1904. évi július hó 15 napján.

Rácz Árpád
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 932—1904. vght.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-ai értelmében ezenel közhirre teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1903. évi V. 1098 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénz és hitelintézet részvény társaság javára Stanka Savu lui Ion és tsa. felkenyéri lakos ellen 48 K s jár. erejéig 1903. évi november hó 30-n foganatosított kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 632 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: lóvak, tehenek, sertés, kocsii és egyéb ingok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 1903. évi V. 1098/4. számú végzése folytán 48 K tőkekövetelés, ennek 1901. évi november hó 3-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódijs és eddig összesen 27 K 26 fill. ben biroilag már megállapított, és ezuttali 3 K. valamin a még felmerülő költségek erejéig Felkenyéren adosok lakásán leendő eszközzésére 1904. évi augusztus hó 4-ik napjának d. e. 1/11 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1904. évi július hó 14 napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Nou croitor pentru Domni și dame în Orăștie.

Sub firma »Maria Plateck« s'a deschis cu începere din Iulie a. c. o nouă

☉☉☉ CROITORIE DE VIENA ☉☉☉

pentru Domni și pentru dame, în Strada ciorogarilor (Schuster-Gasse) Nr. 16, în Orăștie.

Conducătorul firmei e Vasile Corvin, care are o praxă de 13 ani în croitorii elegante din Viena și din alte orașe în țeară.

În această prăvălie se primește îndată și

| un învățacel. |

Pentru numeroase comande, cari vor fi eșecutate cu cel mai bun gust și chic, — se roagă.

Conducerea croitoriei.

3-4